

שם משמואל לפרשת מסעי וראש חודש אב**שם משמואל מסעי - שבת ר"ח אב - שנת תר"ע**

בגמרא שלעתיד תהיה הזכירה מגאולת שעבוד מלכיות עיקר ויציאת מצרים טפלה לה.¹ נראה דכמו כן הימים הטובים שיהיו על ידי הגאולה משעבוד מלכיות יהיו עיקר והימים טובים שהם זכר ליציאת מצרים יהיו טפלים. וכנראה שהימים הטובים שיהיו זכר לגאולת שעבוד מלכיות יהיו הימים שהם עתה להספד ותענית שיהפכו לששון ולשמחה, וכמו שעתה הראש שבתעניות הוא ט"ב <ט"ב באב>, כמו כן לעתיד יהיה הוא הראש שבמועדות. ויובן על פי מה שכתוב בזוהר הקדוש דימי חודש תשרי הם ימי דין, על כן אותיותיו הן למפרע הת"ו קודמת לשי"ן והשי"ן לרי"ש,² ממילא החודש אב שאותיותיו כסדרן אל"ף בי"ת, זה מורה שהחודש הזה בתכלית החסד והרחמים,³ ועל כן תמצא שמזלו אריה שהוא בימין למרכבה. והנה איתא בזוהר הקדוש שמשא רבינו עליו השלום נסתלק בשבת במנחה בזמן רעוא דרעוין להורות דלאו בדינא אסתלק, עד כאן. והנה מרים גם כן נסתלקה בניסן שהוא חודש של חסד,⁴ ואהרן נסתלק בראש חודש אב,⁵ על כרחך לומר שבאמת הוא גם כן חודש של חסד ועוד יותר נעלה מניסן, אך באשר החודש הזה הוא תכלית החסדים כנ"ל היה צריך להתלבש בלבוש של דין, ועל כן נעשה בו החורבן שבחיצוניות היה נראה דין ובפנימיותו הוא מלא רחמים כאמרם ז"ל כלה חמתו בעצים באבנים,⁶ ועל כן תמצא שהכרובים היו אז כמעט איש וליות⁷ אף שאמרו חז"ל שבעת הזעם הופכים פניהם⁸ ועל כרחך לומר

1 **בבלי ברכות** יב ע"ב: תניא אמר להם בן זומא לחכמים וכי מזכירין יציאת מצרים לימות המשיח והלא כבר נאמר הנה ימים באים נאם ה' ולא יאמרו עוד חי ה' אשר העלה את בני ישראל מארץ מצרים כי אם חי ה' אשר העלה ואשר הביא את זרע בית ישראל מארץ צפונה ומכל הארצות אשר הדחתים שם אמרו לו לא שתעקר יציאת מצרים ממקומה אלא שתהא שעבוד מלכיות עיקר ויציאת מצרים טפל לו...; **מדרש משלי** ט: טבחה טבחה מסכה יינה. אמר ר' אבהו, זו אסתר המלכה... אף ערכה שולחנה. שערכה לה שולחן בעולם הזה ולעולם הבא שכל המועדים יהיו בטלין, וימי הפורים לא יהיו נבטלין לעולם, שנאמר (אסתר ט, כח) וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם. אף ימי הכפורים אינן בטלין לעולם, שנאמר (ויקרא טז, לד) והיתה זאת לכם לחקת עולם...

2 **זוהר** ח"ב קפו ע"א: פתח ואמר, (שמות יב ב) החדש הזה לכם ראש חדשים וגו', וכי כלהו זמנין וחדשין לאו אינון דקודשא בריך הוא, (אלא חדשיכם לא כתיב), אלא החדש הזה לכם, דילי איהו אבל אנא מסרית ליה לכוון, דלכוון איהו באתגליא, אבל שביעאה דילי איהו ועל דא איהו בכסה ולא באתגליא. ירחא דלכוון איהו בסדורא כסדר דאתוון, אביב דאיהו אבי"ג, אי"ב איהו רזא דג' (ס"א ואיהו אבי"ג כסדרא דאתוון), אבל ירחא שביעאה דילי איהו מסופא דאתוון (ס"א תשרי), מאי טעמא, אתון מתתא לעילא, ואנא מעילא לתתא...

3 **שם משמואל** דברים - שנת תרע"ז: דהנה החורבן אף שהיה במדת הדין, מכל מקום תוכו היה רצון אהבה, וכמו אב רחמן המשקה לבנו סם מר לרפואתו והבן קטן וצועק בבכי, והאב אף שנכמרו רחמיו על בנו ובכל צרותיו לו צר, ומעיו המו עליו לקול צעקת הבן, מכל מקום אינו משגיח על מה שמעיו מתחתכין, כי טובת הבן ורפואתו נחשבות אצלו יותר, כן היה ענין החורבן, שאם היה הקב"ה מונע מהם העונש, היו נשארים בלתי מתוקנים ועבירה גוררת עבירה עד לאין מרפא רחמנא ליצלן, אם כן העונש עצמו הוא מדת הרחמים. וזהו פירוש דברי רש"י ז"ל (בפסוק אי מ"ה) ולא שמע ה' בקולכם כביכול עשיתם מדת הרחמים כאילו אכזרי, שהרחמים עצמם נראין בחיצוניותם כאכזריות. ועל כן תמצא שרוב השמות שבמגילת איכה הם שם הויה ברוך הוא שהוא שם של רחמים. ועל כן היה בחודש אב, על פי מה שאיתא בזוהר הקדוש שניסן נקרא חודש האביב שהאותיות כסדרן אבי"ג [היינו ש"יב במנין קטן הוא ג'] והאותיות כסדרן מוריך על רחמים, אבל תשרי האותיות תשר הם למפרע מורה על דין. ולפי זה חודש אב שאותיותיו לגמרי כסדרן עוד יותר מאביב מורה לרחמים היותר גדולים, אלא לרגלי רוממות הרחמים אי אפשר להם להופיע בעולם אלא ע"י לבוש דין, והוא הכלי לריצוי כנ"ל.

4 **במדבר** כ, א: וַיִּבְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל הָרֶהָר הַהַר הַהַר עַל פִּי ה' וַיִּמָּט שֵׁם בְּשֵׁנֵי הָאֲרָבָעִים לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ.

5 **במדבר** לג, לח: וַיַּעַל אֶהָרֶן הַכְּהֵן אֶל הַר הַהַר עַל פִּי ה' וַיִּמָּט שֵׁם בְּשֵׁנֵי הָאֲרָבָעִים לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ.

6 **איכה** רבה ד, יד: כלה ה' את חמתו שפך חרון אפו... כתיב (תהלים ע"ט) מזמור לאסף אלקים באו גוים בנחלתך לא הוה קרא צריך למימר אלא בכי לאסף נהי לאסף קינה לאסף ומה אומר מזמור לאסף אלא משל למלך שעשה בית חופה לבנו וסיידה וכיידה וציירה ויצא בנו לתרבות רעה מיד עלה המלך לחופה וקרע את הוילאות ושיבר את הקנים ונטל פדגוג שלו איבוב של קנים והיה מזמר אמרו לו המלך הפך חופתו של בנו ואת יושב ומזמר אמר להם מזמר אני שהפך חופתו של בנו ולא שפך חמתו על בנו כך אמרו לאסף הקב"ה החרב היכל ומקדש ואתה יושב ומזמר אמר להם מזמר אני ששפך הקב"ה חמתו על העצים ועל האבנים ולא שפך חמתו על ישראל הדא הוא דכתיב ויצת אש בציון ותאכל יסודותיה:

7 **מל"א** ז, לו: וַיִּפְתַּח עַל הַלְּחַת יְדֵתֶיהָ וְעַל וּמִסְקָרְתֶּיהָ וְ{מִסְקָרְתֶּיהָ} פְּרוּבִים אֶרְיוֹת וְתִמְרַת פְּמֵעַר אִישׁ וְלִיּוֹת סָבִיב; **בבלי יומא** נד ע"א-ע"ב: מאי פְּמֵעַר אִישׁ וְלִיּוֹת? אמר רבה בר רב שילא <ע"ב> כאיש המעורה בלוייה שלו אמר ריש לקיש בשעה שנכנסו נכרים להיכל ראו כרובים המעורין זה בזה הוציאו לשוק ואמרו ישראל הללו שברכתן ברכה וקללתן קללה יעסקו בדברים הללו מיד הזילום שנאמר כל מכבדיה הזילוה כי ראו ערותה.

8 **בבלי בבא בתרא** צט ע"א: כיצד הן עומדין רבי יוחנן ור' אלעזר חד אמר פניהם איש אל אחיו וחד אמר פניהם לבית ולמ"ד פניהם איש אל אחיו הא כתיב ופניהם לבית לא קשיא כאן בזמן שישראל עושין רצונו של מקום כאן בזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום ולמ"ד ופניהם לבית הא כתיב ופניהם איש אל אחיו דמצדדי אצדודי דתניא אונקלוס הגר אמר כרובים מעשה צעצועים הן ומצודדים פניהם כתלמיד הנפטר מרבו.

שבפנימיות היה הכל חסד ורחמים ורצון. והנה אהרן שהוא בפנימיות כמבואר במהר"ל שאותיותיו הם אמצעים,⁹ נסתלק בחודש זה שבפנימיות הוא רחמים, ולעתיד לבוא שתתגלה הפנימיות יהיו הרחמים מגולים ויהיה ט"ב ראש המועדות. וזה יש לפרש על פי מה שכתב היהודי הקדוש זצלה"ה שבשבת בין המצרים הוא כבכל שבת בעת הסעודה השלישית שהוא רעוא דרעוין, היינו לפי שתמיד במנחה הוא זמן דין ובשבת נהפך לרעוא דרעוא, ובבין המצרים שהם ימי דין לכן בשבת נהפך לרעוא דרעוין, עד כאן תורף דבריו הקדושים. ולפי דרכנו מחמת ששבת הוא פנימיות ועל כן בשבתות האלה מתגלה הפנימיות שהוא אך חסד ורחמים:

9 **מהר"ל, תפארת ישראל**, פרק כב: ...ומפני שהאמצעי לעולם נבחר, שהרי ארץ ישראל שהיא באמצע הישוב נבחרה לקדושה וירושלים באמצע ארץ ישראל נבחרה יותר, ובית המקדש באמצע ירושלים נבחר יותר לקדושה, ולפיכך האמצעי מורה על הבחירה. ולכך בשם אהרן הרי"ש כי אות הרי"ש הוא אמצעי במאות, כי שייך הוא אות ג' והוא רוב אותיות המאות ואין זה אמצעי, אבל הרי"ש הוא חצי אותיות המאות והאמצעי עומד בחצי הדבר. וכבר אמרנו כי האמצעי מורה על הבחירה מתוך הכלל, וזהו נגד הבחירה הראשונה שהובחרו ישראל מן האומות, ואחר כך הנו"ן אות אמצעי באותיות העשיריות והוא נגד בחירה שניה שהובחרו הלויים מן ישראל, והה"א בשם אהרן והוא אות אמצעי באותיות היחידים נגד מה שהובחרו הכהנים מן הלויים שנבחרו. והאלי"ף שיש בשם אהרן שהוא כהן גדול כהן הראש על הכהנים, ולפיכך יש בו אלי"ף, ומכל מקום לא נקרא זה בחירה כלל כי מה שנבחרו הכהנים מן הלויים הוא שם אחר לגמרי, אבל מה שנבחר הכהן גדול לראש אין זה שם אחר רק שהוא כהן הגדול ולפיכך בשם אהרן אות אלי"ף, הרי לך כי שם אהרן הוא שנבחר ונתיחד לגמרי.